

Nymphoides peltata Sjögull

Sjögull, Alkmaar, Nederländerna, 2004.

© Foto: TeunSpaans (CC)

Svenskt vardagsnamn	Sjögull
... och på andra språk	Norska: sjøgull ; Danska: søblad ; Engelska: yellow floating heart, fringed watlily, water fringe; Tyska: Seekanne; Franska: faux nénuphar, petit nénuphar pelté
Vetenskapliga namn	<i>Nymphoides pelta</i> (S.G. Gmel) Kuntzeu, 1891; fam. Menyanthaceae Synonym(er): <i>Limnanthemum peltatum</i> S.G. Gmel, 1770 <i>Limnanthemum nymphoides</i> (L.) Hoffmanns. & Link, 1813 <i>Menyanthes nymphoides</i> L., 1753 <i>Nymphoides nymphaeoides</i> (L.) Britt <i>Villarsia nymphaeoides</i>
Organismgrupp(er)	Vattenklöreväxter (familjen Menyanthaceae)
Storlek och utseende	Sjögull är en flerårig, bottenrotad flytbladsväxt i familjen vattenklöreväxter. Sjögull har krypande rotskott i eller ovanför botten. Det finns två varianter av rotskott, korta eller långa, skillnaden är bara längden på internoderna. De långa är gröna och kan bli över en meter. Vid noderna finns ett fåtal adventivrötter och ett blad per nod. I bladvecket på ett sådant blad kan det utvecklas en blomsterstängel eller kortskott. De korta rotskotten är mer vita, blir 2-10 cm med 5-24 internoder och är förankrade i botten med många rötter. De korta skotten är alternerande sidoskott längs de långa skotten. De ger upphov till blad som växer i en 2/5 spiral. Förtjockade kortskott är de som

	övervintrar och ger nya blad och långskott på våren. Längden på bladskaften kan variera från 30-300 cm beroende på vattendjup. Bladen är flytande, runda till hjärtformade (3-12 cm i diameter) och påminner om näckrosblad men är mindre. Bladen är gröna till gulgröna och har något vågformade kanter. Bladens undersida är ofta purpurfärgade eller rödprickiga. De femtaliga blommorna är ljus gula, 2-4 cm i diameter och med en fransig bård. Blommor i juli-augusti. Varje blomma producerar en 2,5 cm lång kapsel som innehåller många släta frön med bevingade kanter (Van der Velde <i>et al.</i>, 1979; Harris, 2014)
Kan förväxlas med	Kan förväxlas med dyblad <i>Hydrocharis morsus-ranae</i> men dyblad har vita blommor. Näckrosor och särskilt gul näckros när den blommar.
Geografiskt ursprung	Naturligt ursprungsområde är Sydeuropa och Mindre Asien. I Japan där den är inhemsk och tidigare vanlig anses den nu vara sårbar.
Första observation i svenska vatten	Infördes till Sverige i slutet på 1800-talet. Nämns i Skåne från Billinge 1870 och första naturaliserade bestånd redan 1888 från Snogeholmssjön (Tyler <i>et al.</i> 2007 i Widgren, 2009). Det verkar inte som om den förökar sig med frö i Sverige utan bara vegetativt.
Förekomst i svenska områden	Säljs som prydnadsväxt i svensk handel. Finns idag i ett 30-tal sjöar och 10 vattendrag i Sverige. Bland annat 11 lokaler i Skåne (Länsstyrelsen i Skåne); Väringsjön, Arbogaån och Galtén i västra Mälaren; Vattensystem i Finspångsområdet och sjön Glan; Mörrumsåsystemet i Tingsryd kommun. Lokaler i Västergötland, Bohuslän och Värmland.
Övrig förekomst utanför ursprungligt utbredningsområde	I Danmark anses den sällsynt men finns spridd på olika ställen i landet och anses sprida sig. I Norge finns en lokal, Bryggerhusdammen, Refsahl, öster om Fredrikstad, Østfold, och den är införd Danmark 1995. Den är inte registrerad i Finland. Irland 2007 Anses vara invasiv i Nya Zeeland där den upptäcktes 1988 och många stater i USA (USDA, 2012). Till USA kom den 1882 till Massachusetts och redan 1891 såldes den som trädgårdsväxt. 1930 hittades den i västra USA, staten Washington.
Referenser till observationer i områden nära Sverige	Norge, Refsahl (Hanssen & Rekdal, 2014). Danmark, Hørsholms Slotssø (Gørtz & Rostgaard, 2013).
Troligt införselsätt	Via trädgårdshandel. Införd som prydnadsväxt. På 20-talet introducerades den till flera sjöar i Bergslagen för att förbättra fisket genom att den skulle ge skydd för fiskyngel.
Miljö där arten förekommer	Sjögull trivs i näringsrika, lugna vattendrag, dammar eller sjöar med mjukbotten. Trivs inte i strömmande eller vågexponerade områden. Förekommer i grundområden från 0,5 till 4 m. Den finns primärt i eutofierade alkaliska vatten.
Ekologiska effekter	Sjögull är mycket snabbväxande och kan bilda täta bestånd som skuggar och konkurrerar ut inhemska vattenväxter. Den har en stor spridningsförmåga då den kan föröka sig vegetativt. Den vegetativa förökningen gör att den är svårsanerad då delar av plantan kan ge upphov till nya plantor.
Andra effekter	I vissa områden kan sjögull bilda täta bestånd längs stränder och i grundare vikar. Så täta bestånd att det hindrar bad, fiske och båttrafik. Utgående från täckt areal av sjögull och saneringskostnader per hektar

	så beräknades det att kostnaden för att kontrollera utbredningen sjögull i svenska sjöar är 28-72,8 miljoner kr per år (Gren <i>et al.</i> , 2007).
Övrigt	Sjögull ingick i en studie som med simuleringar undersökte risken för etablering av några kända invasiva växter i nuvarande klimat och i två simuleringar med ett varmare klimat. Med nuvarande klimat stämde dagens utbredning och den simulerade väl överens med en utbredning i södra Sverige. I ett varmare klimat (2071-2100) skulle hela Sverige förutom fjällkedjan kunna invaderas (Hallstan, 2005).
Läs mer • CABI. 2011. <i>Nymphoides peltata</i> (yellow floating-heart) http://www.cabi.org/isc/datasheet/107746 • Global Invasive Species Database. 2016. Species profile: <i>Nymphoides peltata</i>. http://www.iucngisd.org/gisd/species.php?sc=225 • Hallstan S. 2005. Global warming opens the door for invasive macrophytes in Swedish lakes and streams. Master's thesis, 20 credits. Department of Environmental Assessments, SLU. • Kelly J. & Maguire C.M. 2009. Fringed Water Lily (<i>Nymphoides peltata</i>), Invasive Species Action Plan. Prepared for NIEA and NPWS as part of Invasive Species Ireland. • King County. Yellow floating heart. <i>Nymphoides</i>. http://www.kingcounty.gov/services/environment/animals-and-plants/noxious-weeds/weed-identification/yellow-floating-heart.aspx • Lammens E.H.R.R. & Van der Velde 1978. Observations on the decomposition of <i>Nymphoides peltata</i> (Gmel.) O. Kuntze (Menyanthaceae) with special regard to the leaves. <i>Aquatic Botany</i> 4:331-346. • Länsstyrelsen i Skåne. Sjögull – en främmande invasiv vattenväxt. http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/miljo-och-klimat/vatten-och-vattenanvandning/vatmarker-restaurera/restaurera-sjoar/sjogull/Pages/default.aspx • Miljötrender. 2001. Sjögull fyller vikarna. 1:8-9. • Mälarens Vattenvårdsförbund. Kampen mot vattenväxten sjögull – en fråga för EU? http://www.malaren.org/aktuellt/2015/10/kampen-mot-vattenvaxten-sjogull-en-fraga-for-eu/ • Nault M.E. & Mikulyuk A. 2009. Yellow Floating Heart (<i>Nymphoides peltata</i>). A Technical review of Distribution, Ecology, Impacts, and Management. Wisconsin Department of Natural Resources Bureau of Science Services, PUB-SS-1051 2009. Madison, Wisconsin, USA. • Ontario Invading Species Program. Yellow Floating Heart. <i>Nymphoides peltata</i>. http://www.invadingspecies.com/invaders/plants-aquatic/yellow-floating-heart/ • Stensåns vattenråd. Sjögull. http://www.stensansvattenrad.se/stensansvattenrad/Sjogull.html • USDA (United States Department of Agriculture). 2012. Weed Risk Assessment for <i>Nymphoides peltata</i> (S.G. Gmel.) Kuntze (Menyanthaceae) – Yellow floating heart. http://plants.ifas.ufl.edu/wp-content/uploads/files/caip/pdfs/USDA-APHIS-WRA%20Nymphoides%20peltata-2012.pdf Mer om bilden	

- © Teun Spaans, Nederländerna, (CC).
<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:NymphoidesPeltata-flower2-hr.jpg>

Referenser till artbeskrivning

- CABI. 2011. Invasive species Compendium. *Nymphoides peltata* (yellow floating-heart) <http://www.cabi.org/isc/datasheet/107746>
- Harris S. 2014. Invasive species of the Pacific Northwest: Yellow floating heart, *Nymphoides peltata*. Aquatic Invasion Biology 423: Julian Olden. 12 sidor.
- Van der Velde G., Giessen Th. G. & van der Heijden L. 1979. Structure, biomass and seasonal changes in biomass of *Nymphoides peltata* (Gmel.) O. Kuntze (Menyanthaceae), a preliminary study. Aquatic Botany 7:279-300.

Referenser till fyndplatser

- Eriksson M. 2005. Sjögull (*Nymphoides peltata*) i Galten – en möjlig invasionsart. Examensarbete, 20 poäng. Inst. För Miljöanalys. Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU). Rapport 2005:4.
- Gørtz P. & Rostgaard S. 2013. Biologiske forhold og miljøtilstand i syv småsøer og Blårenden. En undersøgelse af vandplanter, smådyr, fisk og vandkemi i 2009-12. Hørsholms Kommune. 74 sidor.
- Hanssen E.W. & Rekdal S. 2014. Fremmede arter i vann i Norge – hvordan kjenne svartelista planter, rødalger og brunalger. Blytia 72(4):208-214.
- Kyrkander T. & Örnberg J. 2010. Åtgärder mot främmande invasiva vattenväxter i sötvatten – kunskapsläget idag och råd för framtiden. Naturvårdsverket. Rapport 6373. Juni 2010. 41 sidor.
- Kyrkander T & Örnberg J. 2013. Åtgärder mot sjögull. Uppföljning och metodförsök. Tingsryd kommun 2013. Örnberg Kyrkander Biologi & Miljö AB. Rapport 2013:18.
- Larson D. & Eva Willén E. 2006. Främmande och invasionsbenägna vattenväxter i Sverige. *Svensk Botanisk Tidskrift*. 100 (1): 5–15.
- Larson D. & Willén E. 2006. Spridningsmekanismer hos sjögull i systemet Väringen – Arbogaån – Galten. Inst. För Miljöanalys. Sveriges Lantbruksuniversitet.
- Länsstyrelsen i Kronobergs län. 2006. Sjögull i Åsnen och Mörrumsån. Förekomst och åtgärder för att begränsa spridningen. Meddelande nr 2010:13.
- Pfingsten I.A., Thayer D.D., Berent L. & Howard V. 2016. *Nymphoides peltata*. USGS Nonindigenous Aquatic Species Database, Gainesville, FL. <https://nas.er.usgs.gov/queries/FactSheet.aspx?SpeciesID=243> Revision Date: 3/23/2016
- Schyberg C. 2013. Bekämpning av sjögull i Mälaren. Redovisning av projekt. Mälarens vattenvårdsförbund och Kungsörs kommun.
- Tyler T., Olsson K.-A., Johansson H. & Sonesson M. 2007. Floran i Skåne - Arterna och deras utbredning. Lunds Botaniska Förening, Lund. 779 sidor.
- Widgren Å. 2009. Sjögull – på spridning i södra Småland. Parnassia 22(2):25-29.

Referenser till ekologiska och andra effekter

- Gren I.-M., Isacs L. & Carlsson M. 2007. Calculation of costs of alien invasive species in Sweden – technical report. Swedish University of Agricultural Sciences (SLU). Working Paper Series 2007:7.
 - Kyrkander T & Örnborg J. 2014. Sjögull i svenska vatten – förslag på åtgärder för att bekämpa denna invasiva växt. Fauna & Flora 109(2): 26-30.
 - USDA. 2012. Weed Risk Assessment for *Nymphoides peltata* (S.G. Gmel.) Kuntze (Menyanthaceae) - Yellowfloating heart. July 16, 2012. Version 1.
-
- Detta faktablad om *Nymphoides peltata* skapades den 11 december 2016 av Sture Nellbring, Länsstyrelsen i Stockholm.